

**Základní škola Ústí nad Labem, Palachova 400/37,
příspěvková organizace**

Krizový plán školy

Krizový plán školy

Krizový plán školy zahrnuje postupy a možná řešení při výskytu projevů rizikového chování, ať už se jedná o šikanu, zneužívání návykových látek, krádeže, vandalství, záškoláctví, neomluvené hodiny, kyberšikanu, poruchy příjmu potravy, sebepoškozování, rasismus, ... Krizový plán je sestaven ŠMP a výchovným poradcem na základě fungující praxe školy a platné legislativy, konzultován a schválen ředitelem školy.

Cílem krizového plánu je **eliminovat** či **minimalizovat** škody v případě, kdy k projevům rizikového chování ve školním prostředí dojde, a vytvořit ve škole **bezpečné prostředí**. Má být pomocným manuálem pro všechny pedagogické pracovníky a zároveň má být k dispozici rodičům, kteří tak mají možnost seznámit se s vnitřními postupy školy a sledovat je.

Účastníci plnění krizového plánu:

- Žáci
- Třídní učitelé
- Pedagogové
- Asistenti pedagoga
- Vychovatelky
- Provozní zaměstnanci
- Metodik prevence
- Výchovný poradce
- Ředitel školy
- Zástupkyně ředitele

Výchovná komise:

K řešení závažných výchovných problémů stanoví ředitel školy výchovnou komisi.

Členové VK:

- Ředitel školy nebo zástupce školy
- Výchovný poradce
- Metodik prevence
- Třídní učitel
- Zástupce OSPOD, rodič, žák a další přizvané osoby

Výchovný poradce s třídním učitelem zajistí pozvání doporučeným dopisem, připraví podklady k výchovné komisi.

Použité zkratky:

OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí

ŠPP – školní poradenské pracoviště

Krizový plán se zaměřuje na:

1. Omamné a psychotropní látky
2. Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky
3. Alkohol
4. Šikanu
5. Kyberšikanu
6. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
7. Záškoláctví
8. Krádeže, poškozování školního majetku, vandalismus
9. Syndrom CAN
10. Sebeпоškozování
11. Poruchy příjmu potravy
12. Rasismus, extremismus, xenofobii
13. „Neštěstí“
14. Sebevražedné chování
15. Duševní zdraví

Krizový plán vychází z těchto dokumentů:

- MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- Metodické pokyny MŠMT řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j.MSMT- 22294/2013-1
- MŠMT ČR č. j.: 21149/2016 k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- MŠMT ČR č. j.: 37 014/2005 k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví dětí
- MŠMT ČR č. j.: 14 423/99-22 k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
- MŠMT ČR č. j.: 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- MŠMT ČR č. j. 24 246/2008-6- prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
- MŠMT- 5217/2017-1 – Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních..
- Zákon č. 561/2004 Sb.- školský zákon
- Zákon č. 65/2017 Sb.- o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Vyhláška 72/2005 Sb.- o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška 197/2016 Sb.- Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky
- Školní preventivní strategie
- Preventivní program školy pro daný školní rok
- Školní řád pro daný školní rok

Primární prevence

- 1) Cílem primární prevence je zajistit bezpečnost dítěte, uvědomit co nejrychleji osobu, která může vzniklou situaci řešit.
- 2) Pokud není možné třídu opustit, je vhodné vyslat spolehlivé dítě („spojku“), asistenta pedagoga..., kteří situaci oznámí v kanceláři školy.
- 3) Zajistit bezpečnost ostatních.
- 4) Předat dítě odborníkovi a vrátit se do třídy.
- 5) Pokud je nutná přítomnost pedagoga u dítěte v krizové situaci, převezme dozor nad třídou jiný pedagog.

1. Postup školy při výskytu událostí souvisejících s omamnými i psychotropními látkami (OPL)

Zakázána je výroba, distribuce, šíření i přechovávání omamných i psychotropních látek (dále v textu jen OPL), a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo (§187, §187a, §188 a §188a zákona č.140/1961 Sb., trestní zákon). Je nutné rozlišovat distributora OPL od uživatele OPL. Distribuce je trestným činem (plně v kompetenci Policie ČR), užívání OPL je porušením školního řádu.

Máme důvodné podezření, že žák má u sebe OPL

- Zavolat Policii ČR (jelikož se jedná o podezření ze spáchání trestného činu, je šetření v její kompetenci)
- Informovat zákonné zástupce žáka.
- Žáka izolovat od ostatních, zajistit dohled a čekat do příjezdu policie.

V prostorách školy byly nalezeny OPL

- Látku nepodrobovat žádnému testu chemického složení.
- O nález ihned uvědomit vedení školy a metodika prevence.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy látku vložit do obálky, napsat datum, místo a čas nálezů. Obálku přelepit, opatřit razítkem školy, podepsat a vložit do školního trezoru na vedení školy.
- Vyrozumět Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění látky (další šetření je plně v její kompetenci).

Máme podezření, že žák bere OPL

- Pohovor s dítětem, nabídka pomoci, doporučit rozhovor s odborníkem.
- Pohovor se zákonnými zástupci.
- V případě, že zákonní zástupci nejeví snahu ke spolupráci, nahlásit na OSPOD.

Žák je ve škole pod vlivem OPL

- Pokud je v ohrožení života, poskytnout první pomoc, dále zavolat záchrannou službu.
- Volat zákonné zástupce, v mezních situacích i Policii ČR.
- Provést zápis (třídní učitel, metodik prevence).
- Nahlásit na OSPOD.
- Následné kázeňské opatření.

Důvodné podezření, že se ve škole vyskytují a prodávají OPL

- Oznámit vedení školy a metodikovi prevence.
- Zavolat Policii ČR (jelikož se jedná o podezření ze spáchání trestného činu, je šetření v její kompetenci)

Žák je přistižen, že má u sebe OPL

- Odebrat a uložit látku jako případný důkaz (látku nepodrobovat žádnému testu chemického složení.)
- Viz „V prostorách školy byly nalezeny OPL“.
- Ihned informovat vedení školy a metodika prevence.
- Pohovor se žákem, vytvořit stručný záznam o případu (zejména odkud, od koho žák OPL má). Zápis podepíše i žák, u kterého byla OPL nalezena (nebo který ji odevzdal). Pokud žák odmítá zápis podepsat, uvést do zápisu. Zápisu je přítomen třídní učitel, metodik prevence a zástupce vedení školy.
- Zavolat zákonné zástupce, Policii ČR (ta provede identifikaci látky).
- Škola splní oznamovací povinnost k OSPOD.
- Škola poskytne informace o možné odborné pomoci.
- Následné kázeňské opatření.

Dítě nahlásí, že spolužák bere OPL

- Informovat vedení školy, metodika prevence.
- Důsledně ověřit pravdivost informací (nabízí se anonymní dotazníkové šetření, pohovory s žáky apod.).

V okolí školy se vyskytují OPL

- Zavolat Městskou policii nebo Policii ČR.
- vhodným způsobem žáky i zákonné zástupce (elektronická žákovská knížka).

2. Postup školy při výskytu tabákových výrobků, výrobků ke kouření a nikotinových sáčků

Prodej nebo podávání tabákových výrobků osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Ve vnějších i vnitřních prostorách školy je zakázáno kouřit (§8 odst. 1b) zákona č. 379/2005 Sb.). Kouřit zde nesmějí žádné osoby, za tímto účelem nelze zřizovat žádné kuřárny.

Žák byl přistižen, jak kouří v areálu školy (nebo u něj byly nalezeny tabákové výrobky)

- Zabavení tabákových výrobků, zajistit je jako případný důkaz.
- Informovat vedení školy a metodika prevence.
- Rozhovor s žákem, sepsat stručný záznam (zejména odkud, od koho má cigarety).
- Informovat zákonné zástupce.
- Kázeňské opatření.
- Jestliže se situace opakuje, lze v určitých případech kontaktovat OSPOD.

3. Postup školy při výskytu alkoholu

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším než 18 let alkohol nabízet nebo je v konzumaci nějak podporovat (§12 zákona č. 379/2005 Sb.).

U žáka byl nalezen alkohol

- Zajistit dotyčný alkohol, tekutinu nepodrobovat žádnému testu chemického složení.
- Ihned informovat vedení, metodika prevence.
- Nalezenou tekutinu zajistit na vedení školy (kvůli důkazům).

- Sepsat stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo a čas nálezů, jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). Pokud žák odmítá zápis podepsat, uvést do zápisu. Zápisu je přítomen třídní učitel, metodik prevence a zástupce vedení školy.
- Informovat zákonného zástupce.
- Uvědomit OSPOD.
- Kázeňské opatření.

Žák je ve škole pod vlivem alkoholu

- Pokud je žák v ohrožení života, poskytnout první pomoc, dále zavolat záchrannou službu.
- Ihned informovat vedení školy a metodika prevence.
- Sepsat stručný záznam s žákem (zejména odkud, od koho má alkohol).
- Informovat zákonné zástupce.
- Kázeňské opatření.
- Kontaktovat OSPOD.

4. Postupy při řešení šikany

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Jeho podstatou je cílené a **opakované** fyzické i psychické útoky jedincem nebo skupinou **vůči vybranému jedinci** nebo skupině žáků, kteří **se neumí nebo nemohou bránit**.

Pro vyšetřování počáteční šikany

- Identifikace problému, zda se může jednat o šikanu (dotčený učitel, třídní učitel a metodik prevence).
- Odhad závažnosti a formy šikany (třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce, zástupce vedení školy).
- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s obětí.
- Informace rodičům oběti o zjištěné situaci a o probíhajícím řešení události.
- Je nutné nalézt vhodné svědky.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Je nutné zajištění ochrany oběti (informovanost celého ped. sboru, zvýšený dohled...)
- Předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovorů:
  - Rozhovor s obětí a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření).
  - Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku).
- Realizace vhodné metody:
  - Metoda usmíření.
  - Metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči).
- Třídní hodina:
  - Efekt metody usmíření.
  - Oznámení potrestání agresorů.
- Elektronická žákovská knížka jako informační kanál, uchovávat korespondenci.
- Rozhovor s rodiči oběti, rozhovor s rodiči agresora.

Následné mimořádné aktivity:

- Spolupráce všech pracovníků školy v rámci prevence.
- Mimořádná třídní schůzka.
- Intenzivní práce s celou třídou.
- Spolupráce s rodiči, policií, OSPOD.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídní lynčování

- Odhad závažnosti a formy šikany.
- Překonání šoku pedagogického pracovníka, bezprostřední záchrana oběti a zastavení skupinového násilí.
- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- Zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi.
- Pokračující pomoc a podpora oběti (případně zavolání lékaře).
- Nahlášení policii, informovat rodiče.

Vlastní vyšetřování

- Rozhovor s obětí a informátory.
- Nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory. Není vhodné konfrontovat agresora s obětí.

Náprava

- Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.
- Spolupráce všech pracovníků školy v rámci prevence.
- Mimořádná třídní schůzka.
- Intenzivní práce s celou třídou.
- Spolupráce s rodiči, policií, OSPOD.

Výchovná opatření

- Další práce s agresorem. V případě potřeby zprostředkovat péči PPP, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
- Následné výchovné opatření, převedení do jiné třídy.

V mimořádných případech se užití další opatření:

- Ředitel školy nebo zástupce ŠPP doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy nebo zástupce ŠPP podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Šikana zaměřená na učitele

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Pokud pedagog čelí šikaně ze strany žáků, oznámí tuto skutečnost vedení školy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky zajistí pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy pro zajištění dohledu ve třídě, případně izolaci agresora a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě, vyžaduje-li to situace.

Pro řešení šikany zaměřené na učitele platí tyto zásady:

Výchovná opatření

- Další práce s agresorem. V případě potřeby mu zprostředkovat péči PPP, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížení známky z chování, převedení do jiné třídy.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy nebo zástupce ŠPP doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy nebo zástupce ŠPP podá návrh OSPODu k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

5. Kyberšikana

Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či dalších osob - tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.). Školy jsou povinny zajistit bezpečnost a ochranu zdraví svých žáků a zároveň vytvářet podmínky pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů. Tato povinnost je dána školským zákonem (Zákon 561/2004 Sb., 2012), konkrétně § 29, který se zaměřuje na bezpečnost a ochranu a zdraví ve školách.

Způsob řešení kyberšikany

- Citlivý materiál zadokumentovat tak, aby byl autor identifikovatelný, včetně časového údaje, avšak zároveň zajistit anonymitu svědků, kteří na šikanu upozornili.
- Zajistit rychlou ochranu oběti (např. odstranit diskusní skupinu či profil, ve kterém ke kyberšikaně dochází, odstranění dehonestujících materiálů z internetu a zastavit tak další šíření kyberšikany atd.).
- Zajistit dostatečný počet svědků (u kyberšikany často chybí svědci, publikum je značně anonymní a nelze identifikovat, kdo má o kyberšikaně informace).
- Vystopovat útočníka (u tradiční šikany útočníka známe, u kyberšikany však útočník často vystupuje pouze pod přezdívkou, využívá falešné profily atd.).
- Rozpoznat, kdy jde o kyberšikanu a kdy ne (žáci často nerozpoznají hranice kyberšikany a neví, jak se s ní vypořádat, neví, koho kontaktovat, jak postupovat, jaké kroky podniknout).

Řešení kyberšikany – vhodný postup pro oběť kyberšikany

- Zachovat klid – nejednat ukvapeně.
- Uschovat si důkazy – uchovat a vystopovat veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, fotografie, videa, printscreen www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočnickům zahájeno vyšetřování.
- Ukončit komunikaci s pachatelem – nekomunikovat s útočníkem, nesnažit se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožovat, nemstít se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.
- Blokovat pachatele a blokovat obsah, který rozšiřuje – pokusit se zamezit útočníkovi přístup k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby).

- Identifikovat pachatele (pokud to neohrozí oběť).
- Oznamit útok dospělým (učitel, rodič) – svěřit se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psycholog apod.).
- Nebát se vyhledat pomoc u specialistů – kontaktovat specializované organizace, poradny, Policii ČR.
- Žádat konečný verdikt (v případě řešení situace školou) – po prošetření celého případu trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí.

6. Postup pro žáky s PAS (porucha autistického spektra)

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. Jedná se o vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, atd ... K narušení dochází zejména v těchto oblastech: verbální a nonverbální komunikace, sociální chování a interakce, oblast představitosti.

- Lze využít Metodiku pro nastavování podpůrných opatření ve školách ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními podle vyhlášky č 27/2016 Sb., v platném znění. Situaci vždy řešit ve spolupráci s výchovným poradcem a s metodikem prevence.
- Pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti.
- Pravidlo jasné a konkrétní motivace (žáci s PAS musí jasně vědět, proč mají danou věc dělat).
- Pravidlo vyšší míry tolerance (např. nevhodné poznámky, netaktnost, přímočarost, banální výroky,...to vše by mělo být pedagogem tolerováno u žáků s PAS s větší mírou empatie).

7. Záškoláctví

- Způsob a dobu omlouvání nepřítomnosti žáka ve škole stanoví školní řád a školský zákon.
- Pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti.
- Pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti.
- O mimořádné uvolnění žádá zákonný zástupce žáka předem písemně třídního učitele nebo vedení školy na stanoveném formuláři.
- Školní docházku eviduje třídní učitel, který také s výchovným poradcem a s ostatními vyučujícími zajišťuje prevenci záškoláctví.
- Omluva absence žáka je platná pouze od zákonného zástupce, škola může v nezbytných případech vyžadovat potvrzení lékaře, lékař není povinen vystavovat omluvenku, ale může potvrdit omluvenku od zákonného zástupce, lékař nemůže zpětně omlouvat dny před příchodem dítěte k lékaři.
- Pokud má třídní učitel přesvědčivé důkazy o záškoláctví, nemusí uznat omluvenku zákonného zástupce nebo ji eviduje jako „skryté záškoláctví“ a v případě jeho opakování škola může informovat odbor sociální péče.
- Všechny tyto skutečnosti třídní učitel vždy nejdříve projedná se zákonným zástupcem a sepíše záznam, informuje výchovného poradce a metodika prevence.
- Rodinné důvody jako omluvenku třídní učitel uznává, za docházku do školy je zodpovědný zákonný zástupce.
- Každou neomluvenou hodinu projedná třídní učitel s rodiči a provede zápis (případně se jednání účastní další kolegové); neomluvenou absenci hlásí třídní učitel výchovnému poradci nebo metodikovi prevence.
- Pokud žák zamešká v jednom pololetí školního roku 150 **omluvených** hodin na I. stupni, včetně přípravné třídy a 200 hodin na II. stupni, bude zahájeno jednání se zákonnými zástupci tohoto žáka. Škola vyzve zákonného zástupce prokazatelným způsobem k jednání. Pokud zákonný zástupce uspokojivě nevysvětlí důvody absence, nebo se na jednání opakovaně nedostaví, škola postoupí záležitost k dalšímu řešení zřizovateli školy (odbor přestupkových agend, odbor sociálních věcí).

Jak řešit záškoláctví

- a) **Do 10 neomluvených vyučovacích hodin:** Se zákonným zástupcem žáka jedná třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván písemně a prokazatelným způsobem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede **zápis**, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce obdrží kopii zápisu.
- b) **Více než 10 neomluvených vyučovacích hodin a méně než 25 hodin:** Ředitel školy svolává školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: zástupce z vedení školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce OSPOD, školní metodik prevence, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede **zápis**, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
- c) **Více než 25 neomluvených vyučovacích hodin:** Ředitel školy zasílá bezodkladně oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) OSPOD nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**.
- d) **Opakované záškoláctví:** V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a dětem), nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem (§201 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb.) Vše předat i v kopii na OSPOD.

8. Krádeže, poškození školního majetku, vandalismus

Krádež je protiprávním jednáním. Jakmile se škola o takovémto jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, popř. doporučí poškozenému (jeho zákonným zástupcům), aby se a tyto orgány obrátili. Škola upozorňuje žáky a jejich zákonné zástupce, že nošení cenných věcí do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Věci nesouvisející s vyučováním a vzděláváním nemají žáci do školy nosit. (Prevence je též ukotvena ve školním řádu).

Postup při řešení krádeže

- Při nahlášení krádeže sepsat záznam.
- Informovat vedení školy.
- Snažit se zjistit příčinu krádeže.
- Preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem - zloděj věc vrátí přímo poškozenému, omluví se a nabídne za své chování nějakou kompenzaci.
- V případě, že se jedná o krádež většího rozsahu, může ředitel školy oznámit krádež Policii ČR. Pokud se nejedná o majetek školy, poučit poškozeného a zákonného zástupce o možnosti podat trestní oznámení. (Na žádost zákonného zástupce může podat trestní oznámení na PČR škola.)
- Škola vyvodí sankce dle školního řádu.
- Na OSPOD hlásit v případě, že se jedná o opakované jednání a výchovná opatření, která škola zvolila, neměla žádný účinek.

Postup při vzniku škody, poškození školního majetku, vandalismus

- Informovat zákonné zástupce (vždy u nezletilých žáků).
- Vyhotovit o vzniku škody **záznam**.
- Informovat vedení školy.

- Pokud nedojde ke smíru – náhrada vzniklé škody, ohlásit věc Policii ČR (do 10 000 Kč řešeno jako přešůpek, **nad 10 000 Kč** řešeno jako trestný čin).
- Při každém vandalském činu podávat vždy objektivní informace pedagogickému sboru, vychovatelům, žákům a rodičům, aby bylo zamezeno „informačnímu šumu“ a překrucování stavu věci.
- Při opakovaném vandalismu stejným žákem oslovit pedagogicko-psychologické poradenství nebo střediska výchovné péče (soulas zákonných zástupců, u nezletilých i zletilých žáků).

9. Syndrom CAN – Postup v případě sexuálního zneužívání či týrání dítěte

- Mít na paměti, že jde o velmi citlivou záležitost.
- Kontaktovat žáka takovým způsobem, aby se to dozvěděl pouze nejužší okruh lidí.
- Dobře promyslet otázky, nechat žáka mluvit.
- Pořídít, záznam, do kterého zaznamenáme i chování a reakce žáka. Vhodné je domluvit se se žákem na přítomnosti dalšího učitele, ke kterému má důvěru.
- Informovat zákonného zástupce v případě, že není agresorem.
- V případě potvrzení podezření vše ohlásit Policii ČR a OSPODu.

10. Sebepoškozování

Jak postupovat

- Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození. Pokud je oběť v ohrožení života, volat rychlou záchrannou službu.
- Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou. Informovat vedení školy.
- Předat dítě školnímu psychologovi. Pokud škola nedisponuje školním psychologem, lze využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.
- Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance.

11. Poruchy příjmu potravy

Jak postupovat

- Informovat zákonného zástupce a ve spolupráci s ŠPP nabídnout kontakt na příslušné odborné pracoviště.
- Při zjištění tohoto problému je nutné se žákem pracovat velmi citlivě, problém nebagatelizovat.
- Pokud žák zahájí léčbu, snaží se škola žákovi vyjít vstříc.

12. Rasismus, extremismus, xenofobie

- Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitistických postojů.
- V případě rasistického či xenofobního útoku zajistit okamžitě bezpečnost oběti.
- Zklidnit situaci ve třídě (pozitivní působení na žáky).
- Informovat vedení školy.
- Oznámit skutečnost zákonným zástupcům.
- Zaměřit výuku na tyto problémy. Okamžitě a razantně vystoupit proti jakýmkoliv projevům intolerance.
- Pozvat experty k diskusi se žáky.
- V případě zájmu nabídnout rodičům spolupráci.
- V případě závažných projevů informovat Policii ČR.
- Následné výchovné opatření.

13. „Neštěstí“

Postup v případě, že:

- žák utrpí nebo si způsobí těžké zranění
- žák bude v ohrožení života nebo zdraví (úraz, smrt, nemoc, sebevražda, vražda,..)
- někdo z jeho rodiny či blízkých trpí těžkou nemocí nebo následky úrazu
- někdo z rodiny je nezvěstný ...

Co můžeme čekat ihned a do tří dnů po nešťastné události:

- tlak, šíření fám, pocity viny, emočně vypjatou situaci

Jak postupovat:

- Poskytujeme první pomoc a zajistíme bezpečí.
- Počítáme se spontánním předáváním informací, se zájmem médií, příbuzných.
- Svoláme vedení školy, informujeme pedagogický sbor. Vytvoříme pietní místo, postoj pro účast na pohřbu.
- Zajistíme informovanost všech stran, kde mohou vyhledat odbornou pomoc (Linka bezpečí, Linka pro rodinu a školu).

Co můžeme dělat od 3 dnů do 6 týdnů od nešťastné události:

- Potřeby žáků se začnou lišit, objeví se hodnotové konflikty, bude se hledat viník, nezavdčíme se všem.

Jak postupovat:

- Stanovení priorit, komunikace dovnitř i ven, spolupráce s vnějšími oporami (vyvěsit kontakty na krizová centra).
- Mysleme na pomoc pro sourozence, pro rodinu.
- Užitečné je uzavřít toto období vyhodnocením.

Co můžeme očekávat od 6 týdnů do roka od nešťastné události:

- Dlouhodobé doznívání události, spolupráce s policií, soudy, OSPODem.
- Sledujeme žáky po celý rok od události-musí mít možnost za někým přijít, někomu se svěřit.
- Povzbuzujeme začleňování události do běžného života.
- Vyhodnocení - co dělat, aby se situace neopakovala.
- Učme se pomáhat.

14. Sebevražedné chování

Rozlišujeme tři situace dle akutnosti sebevražedného chování:

- *Mírné riziko* - žák má myšlenky na sebevraždu
- *Střední až vysoké riziko* - žák má sebevražedné tendence
- *Akutní riziko* - žák se pokusil o sebevraždu na půdě školy

POSTUP, JEDNÁ-LI SE O MÍRNÉ RIZIKO

- Podpurný rozhovor (v první části jde především o navázání kontaktu, v druhé části pak o specificky zaměřené otázky).
- Poděkování žákovi za důvěru.
- **NESLIBOVAT ŽÁKOVI NAPROSTOU DŮVĚRNOST INFORMACÍ!**
- Podpora žáka (Společně to zkusíme zvládnout. Vymysleme společně, co dál.).
- Návrh dalších kroků (např. setkání s psychologem, metodikem prevence, kontaktování zákonného zástupce).
- Poskytnutí odpovídajících kontaktů.
- Následné sledování žáka.

POSTUP, JENÁ-LI SE O STŘEDNÍ AŽ VYSOKÉ RIZIKO

Má-li žák již naplánovaný způsob, místo a datum sebevraždy, jsou nutné následující kroky:

- Jeden učitel zůstává s žákem a nenechává ho o samotě.
- Bude-li to možné, pokusí se o empatický rozhovor.
- Sdělit žákovi šetrnou formou, že budou kontaktováni zákonného zástupce.
- Přivolat si k sobě podporu - jinou dospělou osobu, která bude kontaktovat zákonného zástupce.
- Předat zákonnému zástupci kontakty na odborná pracoviště.

POSTUP, JEDNÁ-LI SE O AKUTNÍ RIZIKO, TEDY O POKUS O SEBEVRAŽDU NA PŮDĚ ŠKOLY

- První dospělý, který žáka najde, se snaží jednání zabránit; pokud to již nelze, poskytuje první pomoc.
- Zůstává se žákem a nenechává ho o samotě.
- Zavolá záchrannou službu.
- Zavolá na pomoc jinou dospělou osobu, která může pomoci.
- Zavolá zákonného zástupce a informuje je o celé situaci.

POSTUP V PŘÍPADĚ, DOJDE-LI K DOKONANÉ SEBEVRAŽDĚ

- Škola komunikuje se zasaženou rodinou.
- Nabízí podporu pro žáky i pedagogy.
- Informuje své zaměstnance a sdílí informace, a to jednoduše a krátce.

- Pečuje o žáky, kteří mohou být smrtí nejvíce zasaženi.
- Škola může udělat vzpomínkovou akci, rituál či rozloučení se zesnulým žákem.

VŠE BY MĚLO BÝT VŽDY KONZULTOVÁNO S RODINOU A MĚLA BY BÝT RESPEKTOVÁNA JEJICH PŘÁNÍ NAPŘ.OHLEDNĚ ÚČASTI ŽÁKŮ NA POHŘBU, SDĚLENÍ INFORMACÍ,...

15. Duševní zdraví (WELLBEING)

Jedná se o emocionální psychickou a sociální pohodu. Pro to, aby byl jedinec v takovéto rovnováze, je nutné, aby se naučil rozumět sám sobě, naučil se vnímat své emoce a pracovat s nimi.

PROJEVY U ŽÁKŮ, KTERÉ BY MOHLY SIGNALIZOVAT PORUCHY CHOVÁNÍ A EMOCÍ

- Obtíže ve vykonávání každodenních aktivit, které jsou považovány za normální pro dítě v odpovídajícím věku.
- Obtíže v porozumění instrukcím, v sociálních interakcích, zvláštnosti v komunikaci.
- Snížená schopnost vyrovnávat se se změnou.
- Nadměrný strach a úzkost.
- Změny ve spánkovém režimu.
- Nadměrná nepozornost a impulzivita.
- Náhlý pokles zájmu o činnosti, které dříve dítě bavily.
- Opakované vyrušování ostatních.
- Opakovaně se vyskytující se nevysvětlitelné symptomy (bolest hlavy, břicha, nevolnost,..).
- Časté změny nálad bez příčiny.
- Časté výbuchy vzteku.
- Opakované vzdorovité chování.
- Fyzická agrese.
- Nadměrná nepozornost, impulzivita, aktivita-chvíli neposedí.
- Opakované porušování stanovených norem a pravidel.
- Neochota chodit do školy.
- Nízká výkonnost ve škole.
- Izolace od ostatních.
- Extrémní zoufalství a beznaděj.
- Přítomnost myšlenek nebo plánů sebepoškozování nebo jejich výskyt již v minulosti.

PORUCHY, SE KTERÝMI SE MOHOU PEDAGOGOVÉ U ŽÁKŮ SETKAT

- Hyperkinetické poruchy (projevy: neukázněnost, impulzivita, náchylnost k úrazům, bezmyšlenkovité porušování pravidel, snadné konflikty; např. ADHD).
- Poruchy chování (projevy: přetrvávající agresivní, asociální nebo vzdorovité chování, neobvykle časté a silné výbuchy vzteku, nekázeň.
- Poruchy autistického spektra.
- Úzkostné poruchy v dospívání, např. panická úzkostná porucha (projevy: zrychlený puls, třes, chvění, sucho v ústech, nemožnost dýchání, necitlivost končetin, strach ze zešlivení, návaly horka a chladu, trvalý strach z dalšího záchvatu).

- Sociální fobie v dospívání (projevy: obavy a strach ze zvýšené pozornosti ostatních lidí, nervozita, napětí).
- Bipolární porucha v dospívání (projevy: střídání nálad - deprese x mánie. Pro depresi jsou typické příznaky jako je bolest hlavy, břicha, nevolnosti. Žáci se obtížně soustředí, mají špatnou náladu, jsou unavení, podráždění, úzkostní. Zhoršuje se jejich výkon, mají problémy se svými vrstevníky.
- Schizofrenie v dospívání (projevy: sociální izolace, zhoršení školního výkonu, neobvyklé chování).
- Sebepoškozování v dospívání (projevy: vztek na sebe sama, úzkost, napětí, neklid).
- Suicidalita v dospívání (projevy: izolovanost mezi vrstevníky, snížené sebehodnocení, zvýšená impulzivita, depresivní projevy, sklon k užívání drog a alkoholu).
- Poruchy příjmu potravy (projevy: nízké sebevědomí, somatické obtíže-stále řeší, jak vypadají, co si o nich myslí okolí).
- Disharmonický vývoj osobnosti (projevy: nerovnoměrnost zrání jednotlivých složek osobnosti).

POSTUPY PŘI ZAZNAMENÁNÍ, ŽE JE ŽÁK V PSYCHICKÉ NEPOHODĚ

- Pedagog (= takový učitel, k němuž má žák plnou důvěru) by měl vést podpůrný rozhovor, jeho cílem by mělo být poskytnutí podpory a také domluva se žákem na dalším postupu.
- Pedagog by měl kontaktovat pomoc a komunikovat se zákonnými zástupci, ale vždy s vědomím dítěte.
- Pedagog by měl být schopen žákovi a rodině poskytnout základní informace k danému problému a případně zprostředkovat kontakt žáka s rodiči nebo s příslušnými odborníky.
- Dle vyhodnocení situace může pedagog probrat žákovu situaci s kolegy (metodik prevence, výchovný poradce), kteří ho mohou v dalším postupu podpořit.
- Pedagog doporučí rodičům kontaktování odborného pracoviště.
- Škola nabídne spolupráci, a to ve směru k žákovi, ale i k rodičům.
- V případě nespolupráce rodičů se může pedagog obrátit na PPP a pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, tak i OSPOD.
- Pokud je dítě v ohrožení života, kontaktuje pedagog záchrannou službu.

Tento krizový plán je závazný pro všechny žáky, zákonné zástupce a zaměstnance školy.

V Ústí nad Labem dne 1. 9. 2023

Mgr. Marek Plch
ředitel školy